

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilvántartási közlemények s ronkiut 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

**Megjelenik
minden vasárnap.**

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség ezimére küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Társadalmunk feladata.

Hazánk fennállása, alkotmányos jogainak megóvása, az új ezer évben kül- és bel-ellenekkel szemben biztonsága — egy erős, magyar nemzeti társadalom öntudatos munkáját kívánja meg.

A jövőben országok és nemzetek sorsát nem az öldöklő fegyverek, de az általános műveltség terjedése, az öntudatos munka, a nemzeti érzés fejlődése és ezek által előidézett jólét és vagyonszódás, mint anyagi és a hazaszeretet, mint erkölcsi tényező döntik el. —

Az, ki e hazában a nép helyzetének anyagi és erkölcsi emelésére hat, ki a nép érzelmi körébe a hazához való rajongó szeretetet és a vallásos hitet beviszi, az hazának a legértékesebb bajnoka.

A nép érzelmi világát — az erős, nagy és terhes anyagi küzdelmek közepette, a megélhetés nehéz gondjai mellett — ki kell terjeszteni az erkölcsi nézpontokra — a vallás tanainak követésére.

A hazának szeretete a néptől kívánt áldozatokat könnyíti, mert öntudatában lesz annak, hogy édes anyjának, a tápláló,

jogot biztosító, dicső múltú hazájának, nem pedig egy érzelmi világtól távol álló zsarnoknak tesz vele szolgálatokat; a hazának szeretete a népben a vagyonszerzés nemes vágyát ébreszti, munkáját emeli, költségeit hajlamát fékezi, hogy magyar földet szerezzen s a magyar földet megtartsa; a haza szeretete a népben a röghöz való ragaszkodást növeli és serkenti, hogy a munkájában rejlő nemzeti tőkét honn e hazában a hazának gyümöcsöztesse.

És a vallás tanai a nehéz idők terhes gondjai által elcsigázott testnek érintetlen lelkét felemelik, a küzdelmeiben magára hagyott gyöngé embert, erőinek lankadása közben a Mindenség nagy erejébe helyezett bizalmában megerősítik, a minden napi élet anyagi harczaiban számára a legbiztosabb vértet, a vallásos öntudatot biztosítják.

És a ki hazáját szereti és a kit a vallásos hitnek felemelő érzete áthat, az megtalálja az élet legnehezebb gondjai között, a megpróbáltatások nehéz napjaiban, — embertársainak igaztalan üldözéseivel szemben is — a biztos gyógyszer

a kor legnagyobb betegsége: az önmeg-hasonlás ellen.

Ha nincs mit szeretned anyagit e földön, mert nincs vagyond: szeressed a hazát, mert az tied — szegényé, gazdagé egyaránt; ha visszaéltek bizalmaddal barátaid, ha hálára számítva, ellenségekre találsz: fordulj vallásod tanaihoz — a Mindenségben megtalálod elvesztett barátodat, az Istenember nagy tragédiájában látod a megváltás üdvét, — jó tetteidnek biztos jutalmát! —

Társadalmunk feladata: a hazaszeretet és hitbuzgalom ápolása.

Dr. Issekutz Győző.

Egy hézagpótló könyv.

I. közlemény.

„Hazánk történelmi nevezetességi helyei és meglévő emlékei.“ Segédkönyv a magyar történelmi tanuláshoz, úgyszintén kirándulóknek és magánhasználatra. Összeállította Hegyi József, gyöngyösi állami főgymnasiun tanár. Ára 3 K. Gyöngyös 1903.

A fenti cím alatt a napokban egy hézagpótló és felettebb figyelemreméltó mű hagyta el a sajtót. Célja: szép országunk látnivalóinak, történelmi nevezetességi helyeinek vármegyék szerint való feltüntetése.

TÁRCZA.

Apaffy Mihály ö Nagysága.

(1662—1690.)

Írta: Király Pál.

II-ik Rákóczy György fejedelem lengyelországi rettenetes kudarcza beláthatatlan veszedelmet hozott a kicsinyke Erdélyre. Fölzúdult a fejedelem ellen a német mint török, s a szultán megfosztja engedetlen hűbérését trónjától. Utódja Baresay Ákos nem tudott megbirkózni a körülményekkel, még kevésbé Kemény János, ki épen akkor fordult el a portától, midőn a hanyatló félholdat újra megaranyozta a pásztor fiúból nagyvezérré emelkedett Köprili Mohammed. A hatalmas ember, Erdély, de a porta érdekében is, többször figyelmeztette Keményt német politikájának veszedelmeire, de a fejedelem hajthatatlan volt, s ezzel vérözönbe borította hazáját. Konstantinápolyban trónvesztettnek nyilvánították s Ali basa kiszorította a fejedelmet Erdélyből, midőn pedig visszatért seregével Maros-Vásárhelyre, a gazdag Petky Istvánnak ajánlotta föl a fejedelmi süveget. — De az aggodalmaskodó főúr nem merte elfogadni a kényes megtiszteltetést. A basa erre Maros- és Udvarhelyszék

megdúlásával hütötte le haragját, majd augusztusban fölhívta az ország rendjeit, hogy azonnal jelenjenek meg fejedelmválasztásra táborában, — „ha el akarják háritani a rájuk következő rettenetes romlást“. — A kitűzött napon azonban senki se mutatkozott s a basa még keményebb hangon ismétli a meghívást. Csak a „circumspetus“ szászok s néhány közellakó köznemes engedelmességet, s a basa, tiltakozásuk ellenére, rögtönös választásra utasította őket. A választók nem tudtak megegyezni, s midőn jelenteni akarják a basának tanácskozásuk eredménytelenségét, Ali Apaffy Mihály ebesfalvi birtokost ajánlotta, azzal, hogy e jelöléssel nem akarja gátolni a szabad választást. — De csauszait mégis lóra ültette, hogy fölajánlják a süveget Apaffynak és elhozzák őt táborába.

A fényesen öltözött „arany kaskétás“ pogányok megjelenése nagy rémületet keltett az ebesfalvi udvarházban. A nagyasszony, Bornemisza Anna, beteggé emésztette magát, Apaffyba pedig környezete s a csauszok alig tudtak annyi bátorságot önteni, hogy nyilatkozzék s elrendelje az indulást.

Apaffy előkelő erdélyi nemzetség ivadéka, rokona több régi fejedelmi háznak, főként a Bethleneknek. Vitéz katona, ott harcolt Rákóczy György seregeivel Lengyelországban, Kemény táborában, s végig szenvedte tizenegyzred ma-

gával a szomorú tatár fogságot, — melyből erélyes neje váltotta ki, pénzzé tévén „ezüst és arany-marháinak,“ (ékszerek) nagy részét is. Visszatérvén nyugalmas kastélyába, szorgalmasan üzte a vadat nagy terjedelmű erdeiben, avagy olvasgatott, s ha még maradt ideje, úgy óragyűjteményében gyönyörködött. A gazdálkodás, fényes háztájának gondjai nem bántották; eligazította mindezt a nagyasszony, — politikával pedig nem törődtek az ebesfalvi udvarházban. Apaffy nem értett hozzá, a nagyasszonyt pedig óvatossá tették a véres események. — Villámcsapásként érte tehát a basa üzenete.

De Alival nem lehetett szembe szállani! Hívása parancs volt, s kigördült az országútra a nehéz ünnepi kocsi. A csauszok már mint fejedelmet kísérték Apaffyt Vásárhelyre, s a táborban is így fogadták, és szeptember 14.-én meghódoltak a jelenvolt rendek, — 16.-án pedig megtörtént a fölavatás. Ali basa nagy előzékenységet tanúsított a fejedelem iránt. A Rákóczy bukása után kivetett 800.000 arany forint sarcot elengedte, csak a Baresayra rótt 140.000 forintot követelte. Megerősítette őt Mohamed szultán is, s athnaméjában csak 40.000 arany évi adót követelt és mindössze annyit kötött ki, hogy Apaffy köteles kiadni a nagyúr ellenségeit. Egyebekben nem változott Erdélynek a török birodalomhoz való viszonya. (Folytatása következik.)

Közoktatási kormányunk ezelőtt hét évvel a tanári és tanítói testületek figyelmét külön rendeletben hívta fel a tanulmányi s ezek közt első sorban a történelmi kirándulásokra, melyek a gyönyörködtetve oktatás mellett kiválóan alkalmasak a történelmi tudás erősítésére s a honi földhöz való ragaszkodásunk ápolására.

Ezt a nemes czélt szolgáló útmutató könyvünk eddigelé nem volt. E fajta műveink, szakmunkák vagy turista-kalauzok, országunknak csak kisebb-nagyobb részét ismertették, legtöbbször kevés, vagy éppen semmi történelmi vonatkozással.

Ezen a hiányon segített most Hegyi József 163 oldalra terjedő művével, melyben — vármegyék szerint csoportosítva — félezernél több olyan helyet ismertet, melyhez valamely történelmi esemény emléke fűződik, vagy a hol valamely megtekintésre méltó műemlék látható.

A könyv első sorban a tanuló ifjuság számára íródott, de jó hasznát vehetik mindazok, kik kirándulásaik alkalmával a hasznost és a kellemest össze szokták kötni.

Hazánk földjének, természet-adta vagy történelemileg nevezetes látnivalóinak megismerése mindnyájunknak hazafias kötelességünk.

Hányan vannak, kik felkeresik Szináját, a Balkán ritkaságait avagy „Helvetia hótakart tetőit,” a nélkül, hogy bár saját vármegyéjüket ismernék?

Ha méltó büszkeséggel emlegetjük ezeréves történelmi multunkat, ám keressük fel és ismerjük meg annak vértől ázott színterét is.

Hegyi József könyve erre nézve jó útmutatónk lesz. Szerezzék meg azt iskoláink, egyesületeink és magánosok mentül többen.

Szerző-barátunk könyvéből bemutatjuk a Kis-Küküllő vármegyére vonatkozó feljegyzéseket s jövő számunkban folytatólag adjuk a vármegyénkkel és városunkkal szomszédos Nagy-Küküllő vármegye adatait.

Kis-Küküllő vármegye.

Balázsfalvától északkeletre a Kis-Küküllő folyó jobb partján fekszik

Bethlenszentmiklós

község, a melynek eredetileg két kastélya volt, egyiket Bethlen Farkas, a másikat 1668-ban francia izlés szerint Bethlen Miklós kancellár építteté a glogoviczi vár romjaiból. (Bethlen Miklós önéletirata I. 372.) Északkeletre haladva a Küküllő balpartján találjuk

Küküllővárt,

a melynek kastélya kapuján egy kigyós Bethlen ezimer s a Csákyak ezimere látható. A kastély helyén tekintélyes királyi vár volt, a mely már 1352-ben fennállott. 1431-ben Mátyás király Pongrácz vajdának elzalogosította, majd a moldvai vajdák birtokába került, a kiktől Szapolyai János 1538-ban visszavette. A Szapolyai család kihaltával a fejedelmek kezére került és Apaffy alatt Thököly Imre birtokába jutott. 1686-ban a rendek a várat II. Apaffy Mihálynak adományozták, kinek halála után a korona Bethlen Gábor gróf udvari kancellárnak adta 1764-ben. A jelenlegi kastélyt Bethlen Gábor testvére, Bethlen Miklós 1769-ben építteté a régi várból lett kastély helyére s ma is a Bethlen család birtoka. Küküllővártól északra a Maros balpartján fekszik

Radnót.

Kastélyát 1630-ban I. Rákóczy György építteté Serena Ágoston velencei építész által. A kastély ma szintén a Bethlen család birtoka. 1610-ben e kastélyban jött létre Kornis és Kendi összeesküvése Báthori Gábor fejedelem ellen. Radnótól keletre esik

Kerelőszentpál.

Várat és annak kastélyszerű emeletes részét 1610-ben Haller István kezdte építtetni s a mult század közepén tulajdonosa Haller Ignác volt. A kastélytól délkeletre terül el az a róna, a hol Báthori István fejedelem 1571 július 8-án teljesen leverte elleufelét, Békési Gáspárt, a kinek

hívei e kastélyba menekültek Báthori elől Balassa Bálinttal, a költővel együtt, a hol végre is meg kellett magukat adniok. Ma is „Békési dombnak” hívják a halmot, a mely az esetettek testeit borítja. (Szádeczky Lajos: Kornyiati Békés Gáspár. — Bethlen Farkas hist. II. 316.) Szentpáltól keletre van

Kóród.

II. Károly uralkodása alatt Kornis Zsigmond gróf gubernátor lakóhelye volt a kastély, mely ma romokban hever. Kóródtól délnyugatra van

Bonyha.

Kastélya a XVI. században épült s azóta mindvégig a Bethlen család tulajdonát képezte és képezi. A Nagy-Küküllő folyó jobb partján fekszik

Erzsébetváros.

Ősidőktől fogva az Apaffy család birtoka volt, a melynek kihaltával visszaszállott a koronára s a korona 1733-ban eladta az örményeknek. Kastélyát 1452-ben Bethlen Gergely dobokavármegyei főispán építteté, a mely már a következő évben visszaszállott az Apaffy családra. A kastélyt, melynek egy része ma is fennáll, Bocskay István fölkelése idejében 1604-ben a medgyesi német őrség megrohanta, ostromolta, de bevenni nem bírta. Ide menekült 1660-ban Bethlen János, a történetirő, Kemény János fejedelem üldözései elől. 1661-ben e kastélyban született I. Apaffy Mihály fia is, egy nappal azelőtt, hogy őt Ali basa Marosvásárhelyen fejedelemmé választatta. Erzsébetvárostól nem messze esik

Darlacz,

a melynek gót stílusú templomában szép faragványok és freskók vannak. A festmények eleven színezése és csoportosítása arra enged következtetni, hogy azok a bizancki iskolának a török elől ide menekült valamelyik tagjától származnak. Faragványai között egy igen sikerült Krisztusfőt is lehet látni.

TANÚGY.

Reflexiók a tanügyi kiállításról.

A kik az 1893. évi tanügyi kiállításban résztvettek, bizonyára velem együtt nemcsak az összehozó eszmében találtak gyönyört, hanem az elért erkölcsi sikerben is. Megállapodás történt, hogy 10 év múlva lássuk ismét egymást ily téren. Úgy tudom, hogy a folyó évre tervezett tanügyi kiállítás e nemben a harmadik lenne; mert az első még 1881. június 6-án történt, midőn a szebenmegyei rom. kath. tanítóegylet vándorgyűlését Erzsébetvárosban tartotta. Ez adott lökést az erőt a második, terjedtebb körben mozgó kiállításhoz.

A mostani, vagyis harmadik kiállításunk annál imponansabb kell, hogy legyen, mert e században új tanügyi eredményeket mutathatunk fel; sőt mi is csatlakozunk azon eszméhez, hogy a három tanítóegyleten kívül a szomszédos Udvarhely és Brassó is meghívandó.

Habár a középtanodák intézői még nem nyilatkoztak, azért reméljük, hogy Erzsébetváros áll. főgymnasia ma első sorban velünk lesz és működni fog abban, hogy minél magasabb sikert érhesünk el, mire főgymnasiumunk tanártestületét ezennel fel is kérjük.

Eddig csak a tömörülés megnyilatkozása körül folyt a munka; de idejét látjuk már a részletek előadásának is. Mindenek előtt levélben megkeresendők lennének: az érdekelt tanügyi hatóságok, az öt vármegye összes tanintézeteinek igazgatói és tantestületei, valamint a tanítóegyletek elnökei.

E körözvény az eszme pártolásán kívül foglalja magában a megbeszélés határnapja kijelölését is. A mennyiben a többség kívánata szabad rendelkezést ad ezen eszme megteremtőjének: az esetben az összejövetel legezészerűbben eszközölhető vásár- vagy ünnepnapon, hogy a végzett

munka után mindenki hazatérve, jó előre megkezdhesse a legnehezebbet, a kezdetet és minél többet megnyerhesse a szép ügy számára. Úgy legyen!

Steinhauer Ferencz, főgymn. hitoktató.

Törvénytörvények.

Az esküdtek lajstroma az 1903. évre.

I. Fő lajstrom.

Abrán Albert, bérlő, Kiskapus. Ábrahám Henrik, kereskedő, Teremiujfalu. Adleff Henrik, posztógyáros, Segesvár. Ágota Elek, birtokos, Szókefalva. Ákontz János dr., bérlő, Bethlenszentmiklós. Almasán Emil, kereskedő, Laczkód. Ambrózi Mihály, birtokos, Nagy-Ekemező. Andrao Gusztáv, tanár, Medgyes. Apáthy Péter ifj., földbirtokos, Mikefalva. Augusztin János, asztalos, Segesvár. Bágya Ödön, birtokos, Sövényfalva. Bede Ede, birtokos, Darlacz. Benkó Sándor, jószágigazgató, Alsórákos. Beregszászi Árpád, földbirtokos, Vámosgálfalva. Binder Gusztáv, birtokos, Hosszuaszó. Bitai Albert, birtokos, Szókefalva. Boér Gábor, birtokos, Csapó. Boglánovits József, szatócs, Segesvár. Bosin Endre, vállalkozó, Segesvár. Buzogány János, gazdatiszt, Küküllőszéplak. Brazdilik Antal, birtokos, Bethlenszentmiklós. Bretter Sámuel, bérlő, Segesvár. Bresina Jakab, órász, Segesvár. Brozer János, szeszgyáros, Segesvár. Cseke Domokos, gazdatiszt, Szászkisalmás. Dániel Mihály, birtokos, Vámosgálfalva. Dichler Gyula, keresk. segéd, Segesvár. Demény Dániel, birtokos, Oláhkocsárd. Eble Kálmán, birtokos, Buzásbesenyő. Eisenburger János, szatócs, Segesvár. Falk Károly, vaskereskedő, Kóhalom. Farkas Ignác, kereskedő, Dicsőszentmárton. Farkas János, birtokos, Korod-Szentmárton. Farkas Sámuel, kereskedő, Balavásár. Felszegi Sándor, birtokos, Harangláb. Gáspár József, birtokos, Királyhalma. Gyorgyovits Miklós, kereskedő, Szász-Szt-Iván. Gutt Mihály, pénztárnok, Segesvár. Guggenberger Lipót ifj., szalángyáros, Medgyes. Hadwiger Albert, gazd. intéző, Küküllővár. Haller János gróf, földbirtokos, Hévíz. Heydecker Oszkár, vasúti vendéglős, Kiskapus. Hirsch Jakab, kereskedő, Bonyha. Henter Ferencz, birtokos, Magyar-Bénye. Höhr Adolf, gymn. tanár, Segesvár. Járai Béla, birtokos, Deésfalva. Joánovich János, nyug. huszárszázados, Pöcstelke. Karácsonyi Sándor, birtokos, Radnóth. Kerekes Károly, földbirtokos, Magyarsáros. Keszezh József, nyug. tanító, Vámosgálfalva. Kein Brunó dr., ügyvédjelölt, Medgyes. Klingenspolhr Albert, kőfaragómester, Medgyes. Kolozsvári János, birtokos, Gógán. Komáromi Lajos, kisbirtokos, Szászveszős. Kováts József, kerekész, Segesvár. Kováts Kálmán, birtokos, Buzásbesenyő. Kováts Béla, gazdatiszt, Szászveszős. Krausz Márton, bérlő, Gyulas, Könczey Kálmán, birtokos, Küküllővár. Lang Ágoston, szabó, Segesvár. Létz János, építész, Segesvár. Lófi Endre, bérlő, Bethlenszentmiklós. Lów Vilmos, gyáros, Segesvár. Lukács Géza birtokos, Radnóth. Magyar János, kisbirtokos, Kerelőszentpál. Marele János, gazdatiszt, Szancsal. Márkus József, kisbirtokos, Nagyteremi. Márkus Clemens, könyvelő, Segesvár. Májai György, birtokos, Buzásbesenyő. Mendel Lázár Sámuel, szeszgyáros, Medgyes. Melzer Frigyes, timár, Segesvár. Mezei Hoffmann József, birtokos, Szásznádas. Meisinger Ágoston, borász, Harangláb. Militzer Albert, bérlő, Vidrátszeg. Nagy János, birtokos, Kisteremi. Normann Lajos gróf, birtokos, Pöcstelke. Nussbaum Adolf, birtokos, Hosszuaszó. Oprea Sofron, birtokos, Somostelke. Orbán Domokos, kereskedő, Kerelőszentpál. Papp Kálmán, birtokos, Somogyom. Papp Domokos, kereskedő, Radnóth. Pataki Lajos, birtokos, Szókefalva. Pataki László, birtokos, Deésfalva. Pálosi Albert, vendéglős, Radnóth. Pints János, kisbirtokos, Mikeszásza. Pekri György, gazdatiszt, Radnóth. Petrovits

Frigyes, kereskedő, Segesvár. Péter Pál, gazdatiszt, Bún. Potsa Bertalan, földbirtokos, Szászdányán. Papp Demeter dr., ügyvéd, Medgyes. Rottenthal Henrik bró, birtokos, Szókefalva. Róth Nándor, vendéglős, Segesvár. Schusztér Frigyes dr., ügyvéd, Segesvár. Schmidt János, gazdatiszt, Dicső-Szentmárton. Schlosser János, birtokos, Szász-vesszős. Silló Kálmán, gazd. intéző, Alsó-Bajom. Solymosi László bró, földbirtokos, Nagyteremi. Stankovits György, kereskedő, Nagyselyk. Steinfeld Farkas, kereskedő, Radnóth. Stója Traján, gazdatiszt, M.-Péterfalva. Szalkai Vilmos, birtokos, Darlacz. Szántner Lajos, birtokos, Oláh-Sályi. Szathmári István, birtokos, Harangláb. Székely János László, földműves, Kiskapus. Székely János, birtokos, Mikefalva. Szoboszlói Károly, nyug. alispán, Segesvár. Szócs Ignác, ügyvéd, Kerelőszentpál. Tamás Sándor, birtokos, Bord. Thúróczy Benedek, birtokos, Buzásbesenyő. Tollas Dénes, gazdatiszt, Kerelőszentpál. Wachsmann Sámuel, kereskedő, Zsidve. Waedt Rezső, ügyvéd, Segesvár. Vándori Ferencz, kereskedő, Segesvár. Vaszika Venczel, birtokos, Hévíz. Váradai Sándor, birtokos, Radnóth. Venczel János, birtokos, Szénaverős. Veisz János, nyug. jegyző, Homoród. Vojt Manó, bérlő, Radnóth. Zielinski József, pék, Segesvár. Zöld István, birtokos, Balavásár.

II. Helyettes lajstrom.

Alföldy Dénes dr., tanár. Apor Zoltán bró, nyug. trvszéki bíró. Ajvász Bogdán, birtokos. Bilogh Károly, szabó. Borosnyay István, birtokos. Broksdorf Frigyes bró, birtokos. Chotenovszky Henrik, kertész. Csiky F. József, ügyvédi írnok. Csiky Dénes, kereskedő. Csiky Emánuel, könyvelő. Dózsa Károly, szabó. Dsokebin Márton, birtokos. Gruppenberg Fehrentheil H. lg., tanár. Fernengel János, mészáros. Földesi Gergely, szücs. Földesi János, mészáros. Gaizágó Gyula, magánzó. Gombos György, asztalos. Gorove János, ügyvédjelölt. Gorove Lajos, nyug. főügy. helyett. Handlos Gyula, tanár. Heilper Henrik, bérlő. Herzlinger Béni, mészáros. Horváth Géza, nyug. honvéd-ezredes. Izrael Rudolf, kereskedő. Jakabfy Albert, pénztárnok. Kaiser József, vendéglős. Károly József id., cipész. Király Pál, tanár. Kosztolányi János, építómester. Köblös Antal, építómester. Lang István, kereskedő. Lengyel Árpád, ügyvédi írnok. Molnár György, csizmadia. Mossmann Gusztáv, szobafestő. Papp G. Márton, birtokos. Pelczér József, kereskedő. Puskás László, kereskedő. Sebestyén Károly, építész. Seraphin Gusztáv, kereskedő. Erzsébetváros.

KÜLÖNFÉLÉK.

Táncz-estély. Az erzsébetvárosi kereskedő alkalmazottak, főnökeik védnöksége alatt, a város szépítésére tervezett alap javára, az erzsébetvárosi takarékpénztár szálló dísztermében f. hó 7-én zártkörű táncz-estélyt rendeznek. A meghívókat már szétküldötték.

A helybeli kaszinó évi rendes közgyűlését f. hó 8-án délután 6 órakor tartja, a következő tárgysorozattal: 1. Titkári jelentés. 2. A választmány által megvizsgált számadások felülvizsgálása a pénztárnokoknak, gazdáknak és könyvtárnokoknak a felmentés megadása. 3. 4 választmányi tag ki-sorsolása és azok helyébe új tagok választása. 4. A választmány javaslata alapján az évi költségvetés megállapítása. 5. A választmány javaslata alapján a vagyon-mérleg megállapítása. 6. A pénztárnok leköszönése folytán pénztárnok választása. 7. Indítványok.

Országos vásár. A 24-én megtartott országos állatvásár, tekintve, hogy a hasított körmű állatok a vásárra felhajthatók nem voltak, rendkívül silánynak mondható.

Felhajtatott: 385 drb. ló és csikó; eladatott 68 drb. ló és csikó.

Árak: II. r. igás ló 120–190 K-ig; III. r. (kis gazdák czéljaira) 80–110 K-ig; kocsiló, könnyű: 160–400 K-ig.

Az időjárás, a nagy hideg miatt, kedvezőtlen volt.

A 27-én megtartott kirakóvásár eredménye felől, tekintve, hogy a pénzforgalomra nézve befolyással lévő, tulajdonképpeni állatvásár nem volt megtartható, már előre mindenki tisztában volt; mindazonáltal ily rossz vásárra senki sem számíthatott; akárhányszor heti vásáraink népe-sebbek voltak.

Ezzel kapcsolatban az érdeklődők tudomá-sára hozzuk, hogy az erzsébetvárosi járáshoz tartozó Szásznádas községben a február 2-ra eső országos állatvásár (a hasított körmű álla-tokra is) meg fog tartatni.

Kaszinó estély. Szokásos estélyeinek eddig legsikerültebbjét tartotta meg kaszinónk e hó 24-én.

Élvezetes műsor után, melylyel Ludvig Alfrédné szül. Steinburgi Pildner Albertine ö-nsga, Incze Katinka, Rozgonyi Ilonka kisasszonyok, Rozgonyi Aladár és Slakovits Gergely urak gyönyörködtették a szép számban meg-jelent közönséget, hajnali órákig tartó táncz következett.

Jelen volt asszonyok: Antalfy Manóné, Bedő Joachimmé, Ehrlich Béláné, Frink Sándorné, Genes Gyuláné, Gáspárné Zakariás Karolina, Incze Pálné, Istvánfy Miklósné, Rozgonyi Ottóné, Sander Frigyesné, Szentpétery Istvánné, Szenkovits Miklósné, Zakariás Emanuelné, Zöld Gáborné.

Leányok: Incze Annuska, Incze Katinka és Banka, Zakariás nővérek (Mező-Keresztes), Zakariás Ilonka, Szenkovits Annuska, Sander Paula.

A „Polgári Otthon“ olvasókör mult hó 25-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, melynek legérdekesebb pontját egy alelnök és három vál. tag választása képezte. Alelnökké közfelkiáltással Kolumbán Ágostont, választmányi tagokká Földesy Antalt, Sörös Károlyt, és Zakariás Józsefet választották. A titkári jelentésből a következő részleteket közölhetjük:

Az alig két év óta fennálló fiatal egyesület a lefolyt év alatt rohamosan fejlődött; a kis esemétéből erőteljes fa lett, melynek életképessége fölött többé nincs okunk kételkedni. A tagok száma a lefolyt évben 66-ra emelkedett. A pénzügyi viszonyok is kedvezőnek mondhatók, mert habár a körnek ez évben nagyobb kiadásai voltak, mint az előző évben, — a mennyiben tekeasz-talt is szerzett, — mégis 74 K 30 f. pénztári maradványt tudott fölmutatni. Legfontosabbnak a könyvtár megalapítása mondható. E könyvtár alapját a m. kir. földművelésügyi minster vetette meg, 176 kötet könyvet és könyvszekerényre 20 koronát ajándékozván az olvasókörnek. Elnök kérésére a Szent István Társulat, Lampel Róbert és Hornyánszky Viktor budapesti könyvkiadó czégek összesen 27 kötetet és 247 füzetet aján-dékoztak, mely utóbbiakat 25 kötetbe köttették be. Tagoktól összegyűlt 55 kötet, beszereztetett 33 kötet, s így a könyvtár jelenleg 316 kötetből áll, melyeket, a megrendelt napilapokkal és folyóiratokkal együtt, a tagok szorgalmasan olvasgatnak. A kör három ízben rendezett hazafias ünnepélyt: márczius 15-én, továbbá Petőfi Sándor halálának évfordulóján és Kossuth Lajos születésének 100. évfordulóján. Ezeken kívül a fő-gymnasium tanárai a kör tagjai számára, a tél folyamán kéthetenként előadásokat tartottak a tudományok különféle ágaiból.

Kár, hogy még ma is sokan vannak, különösen az iparosok közt, a kik az olvasókör eszméjével nem tudnak megbarátkozni s nemcsak maguk nem lépnek be e hazafias egyesületbe, hanem még másokat is távol tartanak tőle. Reméljük azonban, hogy ez az ósdi felfogás mielőbb meg

fog változni s a „Polgári Otthon“ tagjainak száma a folyó évben meg fog kétszereződni!

Panasz a dohánytőzsdék ellen. A dohány-tőzsdékben nem lehet, vagy ha lehet is, de nagyon elvétve, akkor is csak M. barátunk protectiója folytán lehet világos dohányt kapni. A mai póstával kaptuk erre vonatkozólag ezt a kesergő panaszt:

„Az Ur mindent bölesen teremtett,
Visszasan ő mit sem hagyott,
A fára nem ültetett pontyot,
S pintyét a vízbe nem rakott;
Nyáron meleg, télen hideg van,
Miben soha sem volt hiány,
De egyre bizony nem volt gondja:
Miért nincs világos dohány? ”

Az ember-ész az égbe tör már,
Titkon nem hagy földet, eget,
Tűzhányóban kutat lángot,
A póluson hideg jeget.
Csak a trafikok előtt áll meg
Minden emberi tudomány,
Arra nem tud a böles felelni:
Miért nincs világos dohány? ”

Ezen panaszra szerkesztőségünk fölött az I. emelet 3. sz. szobájában lehet vigaszt találni, s felvilágosítást nyerni arra nézve, hogy hol kapható világos dohány.

A hazai üvegfestészet érdekében. Abból az alkalomból, hogy szab. királyi Erzsébetváros érdemes főesperese, A. v. d. k. Lukács úr nagylelkűségéből nálam az erzsébetvárosi főtemplom részére megrendelt, hazai műtermemben készült, általam tervezett, szt. Lukács evangelistát álló alakban ábrázoló impozáns üvegfestményt behelyezni szerencsés voltam, kedves kötelességemnek tartom tapasztalt észlelteimet ez úton közzé tenni.

Körülnéztem abban a valódi remek templomban, melyet Szegeden, fájdalom, nélkülözünk. Megjártam a város tereit s annyi érdekes utca-névvel találkoztam, melyek előttem egészen ismeretlenek valának. Tudakozódtam, hogy mely személyek nevei vannak megörökítve s mi okból? A felelet meglepő volt:

„Ezek a mi jötevőink“ Kerestem a jötevők emlék-képeit, oszlopait; de ezek már hiányoztak. Mily szép és vonzó lenne, ha Erzsébetváros műziséssel bíró közönsége abban a szép templomban ily üvegfestmény által megörökí-tené jötevőit! Ezzel kettős czélt érne el, nevezetesen: a műremek templomnak kiváló díszére szolgálna az üveg-festmény, de egyszersmind a legméltóbb helyen a legjobb és legolesőbb módon, a legtartósabb alakban fejezné ki a jötevők iránt érzett háláját. A templomokban nem egy helyen találtam meg az üvegfestményü ablakokban a jötevők arcvonásait különböző szentek alakjához esatolva.

A hazai üvegfestészet alig pár évtized óta, úgyszól-ván bölesökö-át éli hazánkban és éppen ezért szükséges a hazai ipar e téren való pártolása, hogy e módon előre haladhasson és bemutathassa, hogy itt is vannak jó, lelki-ismeretes, műziséssel bíró művészek és iparosok, kiknek munkái a külföldiekkel nemcsak kiállják a versenyt, hanem azok minden tekintetben csinos, izléses voltak s tartóssá-guknál fogva mindenkor megérdemlik a külföldi termékek-kel szemben az előnyt.

Önkényt értetődik, hogy az anyag szilárdsága- és a kivitel tartósságáért évtizedekre felelősséget vállalok. Pór Sándor, üvegfestő, az I-ső magyaralföldi üvegfestészeti műintézet tulajdonosa. Műterem: Szegeden. Báró Jósika utca 37.

Tűzeset Dicső-Szent-Mártonban. Mult hó 23-án Fisch Frigyes dicsőszentmártoni fűszer-kereskedésében tűz ütött ki. A tűzoltók, főparancs-nokok, báró Bornemisza János vezetése alatt, azonnal megjelentek s a tűzet gyorsan eloltották. A bolti árúk azonban részint elégték, részint h sználhatatlanná váltak. A kár 4–5 ezer korona, de az árúk biztosítva voltak.

Új állomásfőnök. A Máv. kolozsvári üzlet-vezetősége a Szolnay István elhalálozásával meg-üresedett segesvári vasúti állomásfőnöki állásra Mina Sándor, segesvári vasúti hivatalnokot ne-vezte ki. Gratulálunk!

A medgyesi magyar kaszinó február hó első felében műkedvelő színelőadással egybekötött tánczestélyt rendez, mely alkalommal a „Piros bugyellár“-t fogják előadni.

Rendőri hír. A vásár alkalmával egy több-szörösön körözött tolvaj városunkban próbált szerencsét. Derék rendőrségünk azonban elfogta s az ügyészségnek szolgáltatatta át.

Ajándék a főgymnasium részére. Osztian Antal úr 16 kötet értékes jökeben levő bekötött könyvet ajándékozott az ifjúsági könyvtár részére, miért a főgymnasium igazgatósága ezúton is köszönetet mond.

A „Segesvári magyar kaszinó,” saját pénztára javára, folyó hó 8-án a „Csillag-szálloda” nagytermében zártkörű táncestetélyt rendez.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az erdélyi ág. hitv. evang. egyház orsz. konzisztóriumának hatósága alatt álló iskolaszéki elnökök kötelesek a tanfelügyelők iskolalátogatásánál jelen lenni s az iskolalátogatási jegyzőkönyvet aláírni.

Néprajzi muzeum. Szamosújvárt néprajzi muzeum alapításán fáradoznak, melynek célja az volna, hogy együvé gyűjtse mindazon néprajzi, történelmi, irodalmi, ipari és művészeti emlékeket, melyek a hazai örménység harmadfélszázados életére vonatkoznak. A szép tervet örömmel üdvözljük s őszintén kívánjuk: vajha a fáradozást mielőbb siker koronázza!

Székelyföldi ásványgyűjtemény. Sándor János székely kormánybiztos megbízásából dr. Hankó Vilmos tanár a Székelyföld iparilag felhasználható ásványaitól és kőzeteiből a központi iroda számára gyönyörű mintagyűjteményt állított össze. A tudós tanár legközelebb a székely fürdőkre és ásványvizekre vonatkozó balneológiai tárgyakkal is össze fog állítani egy szép gyűjteményt.

Az erdélyrészi jegyzők kongresszusa. Udvarhelyvármegye községi és körjegyzői egyesülete a múlt héten tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy az erdélyrészi összes kör- és községi jegyzőket folyó évi augusztus havában Homoród-fürdőben megtartandó kongresszusra fogja összehívni, melyen a jegyzőket közvetlenül érdeklő ügyeiket behatóan megvitatják.

Küzdelem a magyar nyelvért. Hosszu idő óta tart már a nagykarolyi gör. kath. egyházközségnek az a küzdelme, hogy a templomában már gyakorlatban lévő magyar szertartás kiküszöbölését megakadályozza. Az egyházközség mindent elkövetett már eddig is az ellen, hogy az orosznyelvű szertartással kelljen élnie s most e törekvésének Szatmármegye is segélyére sietett s közgyűlésén elhatározta, hogy nem engedi elbukni a vármegye székhelyén a nemzeti nyelv sérthetetlen jogát. A közgyűlés határozata, melyben a képviselőházat ennek az álláspontnak a megvédésére kéri fel, már a képviselőházhoz érkezett s a kérvénybizottság legközelebb tárgyalás alá is veszi a feliratot.

A székely kormánybiztos programja. A Maros-tordavármegyei Gazdasági Egylet igazgató választmányi gyűlésén Sándor János főispán, székely kormánybiztos, egyben az egylet díszelnöke, hosszasan szólott azokról a gazdasági feladatokról, amelyeknek megvalósítását a székelyföldi gazdasági viszonyok emelése céljából programjába vette. Legelső feladatnak a székelyföldi körvasút kiépítését tartja a kormánybiztos. Ennek gyümölcsei a székely nyerstermények könnyebb értékesítése, az idegenforgalom emelése s az építésnél a székely munkások alkalmazása lennének. Rámutatott azokra a fontos tennivalókra, melyek a székely gazdasági akció vezetőire a Székelyföld borterme vidékein várnak. Ebben a tekintetben mintaszülő berendezését, a

kormány támogatásával szőlészeti felügyelői állás szervezését tartja szükségesnek stb. Az állattenyésztés megjavítását a fajmarhák nemesítésével, ingyen tenyész-apaállatok kiosztásával és a marhatenyésztés előmozdítását célzó olcsó hitel megteremtésével hiszi csak elérhetőnek. A legelőviszonyok rendezése, a vízszabályozás kérdése, vágóhidak létesítése mind szorosan összefüggnek az állattenyésztés felkarolásával. A tojáskivitel és baromfitenyésztés szintén egyik igen elmaradt ága a székely gazdálkodásnak, mire nézve a székely kormánybiztos a legkülönösebb intézkedéseket tervezi. A fürdőügy új életre keltése érdekében a közlekedés megkönnyítése, távbeszélő és táviró vonalak kiépítése azok a feladatok, melyeket programja keretében megvalósítani kíván. A választmány pótlólag a kormánybiztos programjához elhatározta még, hogy Kibédén faipari szövetkezet, továbbá alkalmas helyen kőszár fűz-telep és Makfalván agyagipari szövetkezet alapítására indít mozgalmat.

CSARNOK.

Hitvesi szeretet.

Klorinda meghalt; rá hat hétre
E baj férjét és utólerce
És lelke e bús síralóm völgyébül
A mennyország felé röpül.
„Szent Péter bácsi, nyissa meg!”
„Ki az?” — „Egy jó keresztény.”
„Miféle jó keresztény?”
„Ki számos éjeket,
Mióta ágyba döntötte a köszvény,
Imádkozásban töltött kesergvén.
Csak nyissa már!”
S az ajtó nyitva áll.
„Vagy úgy? Te vagy, Klorinda embere?
Barátom, — mondja Péter, — csak gyere,
Kis nőcskéd már
Epedve vár!”
„Mit? a feleségem itt az égben?
Klorinda itt? Ez borzasztó lehet!
Szervusz, Péter, ne is fáradj értem,
Majd inkább alant keresek helyet!”

Anyakönyvi kimutatás

f. évi január hóról.

Születések száma: 6.

Halálozások: 1. Özv. Moldován Miklósné (60 éves). 2. Puskás Anna (3 éves). 3. Bleáhu Mária (5 éves). 4. Szász Albert (42 éves). 5. Özv. Ötvös Pálné (67 éves). 6. Sanku Anna (2 éves).

Házasságkötések száma: 3.

Piaczi árak Erzsébetvárosban:

1 métermázsa tisztabúza	K 16.50
„ rozs	„ 12.—
„ elegybúza	„ 14.—
„ törökbúza	„ 12.50
„ zab	„ 7.50
1 kilogramm marhahús	„ —.80
„ disznóhús	„ 1.04
„ disznózsír	„ 1.70
1 liter borsó	„ —.40
„ lencse	„ —.40
„ paszuly	„ 1.16
1 hektoliter burgonya	„ 7.20

Vasúti menetrend.

Erzsébetvárosról a következő vonatok indulnak:

Budapest felé:

603. sz. gyorsvonat	9 ó. 42 p. d. e.
507. sz. személyvonat	10 ó. 24 p. d. e.
501. sz. gyorsvonat	6 ó. 16 p. este
505. sz. személyvonat	12 ó. 23 p. éjjel.

Brassó felé:

506. sz. személyvonat	3 ó. 04 p. éjjel
502. sz. gyorsvonat	10 ó. 25 p. d. e.
508. sz. személyvonat	4 ó. 22 p. d. u.
604. sz. gyorsvonat	6 ó. 57 p. este.

Felelős szerkesztő: Dr. Gillyén Kálmán.

Kiadó laptulajdonos: Első erzsébetvárosi nyomda.

H I R D E T É S E K.

Szám 16 1903 bir. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy az erzsébetvárosi kir. törvényszék 9248/902. csőd számu végzése következtében Dr. Issekutz Győző erzsébetvárosi ügyvéd mint tömeg gondnok által képviselt vagyombukott Pototzky Gergely csődtömege javára 11603 K 86 f. becsértéket képviselő áruk u. m. fűszer, festék, vasneműek, üvegmenűek, posztó, és női kelmék, egyéb vegyes neműek, boros hordók, 1 Wertheim szekrény, 1 tekeasztal, hozzátartozóival, vendéglői székek, bolti berendezések üres kisztenek stb. nyilvános árverésen egy tömeglen eladatnak, oly módozatok mellett, hogy az árlejtés alkalmával, illetve azok közül a legmagasabb 2000 K bánatpénz letétele mellett levendő s tömeggondnok által a csődválasztmány elé terjesztendő.

Mely árverésnek a nagysinkai kir. járásbíróság 1901. P.v. évi 158/21. számú végzése folytán Nagy Sinken vagyombukott üzleti helyiségeiben 1903. február hó 17.-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Nagy Sink 1903. év január hó 21.-én.

14 Szentpétery Béla bir. végrehajtó.

A legjobb minőségű s a legkényesebb izlést kielégítő
bunda- és szörmeárak
nagy választékban és jutányos árban kaphatók
Masztig Miklós szücsmesternél,
BUDAPEST, IV., Zsibárus utca 1. szám.

Hírdetéseket jutányos árban elfogad
„Erzsébetváros és vidéke” kiadóhivatala.